

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/50/2019
Identifikačné číslo spisu: 7018200583
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7018200583.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: D. O., trvale bytom XXX XX O., Š.B. Č.. XXX/XX, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. XXX XXX XXXX X z 02.04.2018, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7Sa/15/2018-44 z 05.09.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom, č. k. 7Sa/15/2018-44 z 05.09.2019 zrušil rozhodnutie žalovanej (jej Generálneho riaditeľa) č. XXX XXX XXXX X z 02.04.2018, ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava č. XXX XXX XXXX X z 15.01.2018 a vec vrátil správneho orgánu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

2. Prvostupňovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 15.01.2018 Sociálna poisťovňa, ústredie podľa § 293ds zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) rozhodla, že žalobcovi od 01.01.2018 patrí starobný dôchodok naďalej v sume, určenej podľa predpisov účinných do 31.12.2003. Následne žalovaná rozhodnutím zo dňa 31.05.2018 zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie. V odôvodnení rozhodnutia uviedla, že na účely prepočtu dôchodku od 01.04.1996 podľa § 293ds ods. 1 písm. i/ a ods. 4 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z. z. vychádzala z priemerného mesačného zárobku (PMZ) 5.834 Sk, zo základnej výmery dôchodku 50 % a celkovej výmery 67 % PMZ s tým, že výška starobného dôchodku k tomuto dňu je 3.909 Sk (67 % z 5.834 Sk), pričom v súlade s § 293ds ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. k tejto sume nepatrí úprava podľa zákona č. 135/1995 Z. z.. K takto určenej sume starobného dôchodku podľa čl. I zákona č. 110/1996 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 1996 pripočítala zvýšenie o 12 %, teda o 470 Sk na 4.379 Sk mesačne a podľa čl. I, § 1 zákona č. 154/1997 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku

1996 pripočítala zvýšenie o 10 %, teda o 438 Sk na 4.817 Sk mesačne. Ďalej v odôvodnení uviedla, že vzhľadom na dodatočné preukázanie zamestnania v II. pracovnej kategórii od 30.11.1997 je suma starobného dôchodku 5.576 Sk mesačne a k tejto sume pripočítala zvýšenia dôchodku v rokoch 1998 až 2017 na celkovú sumu 478,20 € mesačne, ktorá je nižšia ako suma starobného dôchodku 511,80 € mesačne, určená podľa predchádzajúcich predpisov, a preto žalobcovi od 01.01.2018 naďalej patrí starobný dôchodok v sume 511,80 € mesačne.

3. Žalobca namietal nesprávny postup žalovanej pri určení sumy jeho starobného dôchodku. Namietal celkovú dobu sociálneho poistenia (44 rokov). Nezapočítanie zásluhovosti v II. pracovnej kategórii (01.09.1959-1999) - celú výšku zárobku ako aj nezapočítanie výšky zárobku v roku 2003, hoci odpracoval skoro 9 mesiacov. Bol toho názoru, že práve túto situáciu mala riešiť novela od 01.01.2018 (zrušenie stropov). Namietal tiež, že výška dôchodku nemala byť určená ako 67 % PMZ, ale vzhľadom na dobu zamestnania v II. pracovnej kategórii mala žalovaná vychádzať zo základnej výmery 55 % PMZ a za 20 rokov zamestnania pripočítaných 33 % PMZ (za 22 rokov zamestnania v II. pracovnej kategórii - 22 x 1,5 %) podľa § 22 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb.. Následne mal byť vykonaný prepočet z celkovej výmery 88 % PMZ, pretože v zmysle § 293ds ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. sa nemá prihliadať na obmedzenia najvyššou výmerou podľa predpisov účinných pred 01.01.2018. Podľa § 293ds ods. 4 písm. i/ zákona č. 461/2003 Z. z. mal byť starobný dôchodok vypočítaný ako 88 % z PMZ 7.076 Sk, teda vo výške 6.227 Sk a následne zvyšovaný (valorizovaný).

4. Krajský súd z doloženého administratívneho spisu ako aj výpovedí zistil, že žalobcovi bol priznaný od XX.XX.XXXX starobný dôchodok v sume 8.663 Sk mesačne, ktorý sa v následných obdobiach valorizoval podľa dotknutých zákonných ustanovení zákona o sociálnom poistení. Ustálil, že spornou medzi účastníkmi konania je v nadväznosti na žalobcom namietané závery správnych orgánov oboch stupňov samotný výpočet starobného dôchodku uvedený v (bode 13 odôvodnenia rozsudku) ale aj právne hodnotenie obdobia dôchodkového poistenia získaného žalobcom v II. a III. pracovnej kategórii. Rovnako zistil, že správne orgány nespochybnili skutočnosť, že žalobca získal vykázanú dobu dôchodkového poistenia, ale názory účastníkov konania sa líšia v počte rokov, ktoré žalobca získal v systéme dôchodkového poistenia v jednotlivých pracovných kategóriách.

5. Krajský súd sa nestotožnil s argumentáciou správnych orgánov, a to z dôvodu pre neúplnosť argumentácie dotýkajúcej sa právne významných skutočností rozsudku. Ďalej konštatoval, že obsah preskúmaných rozhodnutí, nie je dostatočne zrozumiteľný pre nedostatočnú odôvodnenosť najmä v časti týkajúcej sa prepočítania a jednoznačného určenia obdobia dôchodkového poistenia u žalobcu v jednotlivých pracovných kategóriách.

6. Uviedol, že z „...obsahu skutkovej a právnej argumentácie správnych orgánov oboch stupňov vyplýva, že v zmysle ustanovenia § 293ds zákona č. 461/2003 Z. z., by žiadateľovi - žalobcovi patril dôchodok, ktorý by bol pri prepočte výšky dôchodku nižší ako dôchodok už vypočítaný podľa staršej právnej úpravy obsiahnutý v zákone č. 100/1998 Zb.. Na základe uvedeného správne orgány rozhodli, že žalobcovi bude naďalej poskytovaný dôchodok určený podľa staršej právnej úpravy. Svoje rozhodnutia ďalej odôvodnili správne orgány oboch stupňov s poukazom na zákonné ustanovenia tak, že je pre nich prioritné rozhodovanie podľa výhodnosti a pretože je pre žiadateľa priaznivejšia výška dôchodku určená podľa staršej právnej úpravy rozhodli, že sa mu bude poskytovať dôchodok v nezmenenej výške. Hlbšia úvaha o aplikácii predmetných zákonných ustanovení však v právnej konfrontácii so zisteným skutkovým stavom v rozhodnutiach správnych orgánov v prvom a druhom stupni absentuje. Tak isto chýba argumentácia v uvedených rozhodnutiach, ktorá by odôvodňovala určenie výšky dôchodku s prihliadnutím na odpracovanie žalobcu v rôznych pracovných kategóriách, čo má podľa správneho súdu podstatný vplyv aj na určenie výšky dôchodku. V týchto podstatných bodoch odôvodnenia preto podľa správneho súdu boli rozhodnutia správnych orgánov nedôsledne koncipované... Vzhľadom na vyššie uvedenú právnu úpravu a obsah predchádzajúceho bodu odôvodnenia tohto rozsudku správny súd dospel k záveru, že v rozhodnutiach orgánov verejnej správy oboch stupňov absentuje preskúmateľná úvaha a právne závery vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 293ds ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z., konkrétne k tej časti tohto ustanovenia, podľa ktorého na úpravu

prislúchajúcu k starobnému dôchodku podľa prepisov účinných pred 01.01.2018 sa neprihliada... (body 18 a 19 rozsudku).

7. Krajský súd ďalej poukázal na zmätočnosť obsahu niektorých častí rozhodnutia, a to najmä v časti uvádzania pracovných kategórií, keď v osobnom liste dôchodkového zabezpečenia zo dňa 12.09.2003 sa uvádza celková doba zamestnania 44 rokov, pre výšku dôchodku je rozhodných 41 rokov, z toho v III. pracovnej kategórii 6 rokov, v II. pracovnej kategórii 35 rokov a v I. pracovnej kategórii 0 rokov a v doplňujúcom vyjadrení žalovanej k správnej žalobe zo dňa 08.10.2018 sa uvádza, že celková započítaná doba zamestnania pre výpočet starobného dôchodku je 44 rokov z toho je rozhodujúcich 42 rokov, pretože k zamestnaniu pred 18. rokom veku sa neprihliada a žalobca získal v II. pracovnej kategórii 38 rokov a v III. pracovnej kategórii 4 roky, a tak starobný dôchodok žalobcu bol vymeraný z II. pracovnej kategórie. Bol toho názoru, že v novom rozhodnutí musí byť toto rozdielne prepočítanie zjednotené.

8. Žalovaná včas podanou kasačnou sťažnosťou považuje argumentáciu krajského súdu za neopodstatnenú a je toho názoru, že krajský súd rozhodol podľa nesprávneho právneho názoru.

9. Uviedla, že v danej veci bol právoplatným rozhodnutím žalovanej, ústredie č. XXX XXX XXXX zo dňa 12.09.2003 podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) v znení zákona č. 107/1999 Z. z. žalobcovi priznaný od XX.XX.XXXX starobný dôchodok v sume 8.663 Sk mesačne. Žalobca dosiahol dôchodkový vek dovŕšením veku 60 rokov. Celková započítaná doba zamestnania pre výpočet starobného dôchodku žalobcu je od 01.09.1959 do 25.09.2003, 16.060 dní, 44 rokov. Pre výšku dôchodku žalobcu je rozhodujúcich 42 rokov, pretože na dobu zamestnania pred 18. rokom veku sa neprihliada. Žalobca získal v II. pracovnej kategórii 38 rokov a v III. pracovnej kategórii 4 roky. Starobný dôchodok žalobcu bol vymeraný z II. pracovnej kategórie (podľa § 22 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb.). Obdobie dôchodkového poistenia a sumy hrubých zárobkov pre výpočet PMZ uviedla v osobnom liste dôchodkového zabezpečenia, ktorý tvorí prílohu rozhodnutia o priznaní starobného dôchodku žalobcu a je jeho neoddeliteľnou súčasťou. Pri prepočte sumy starobného dôchodku žalobcu podľa § 293ds zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 184/2017 Z. z. vychádzala z rozhodnutia žalovanej o priznaní starobného dôchodku, z rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12.12.2003. Poukázala na vydané právoplatné rozhodnutia, ktoré boli upravované aj podľa postupne preukázaných započítateľných dôb (štúdium a základná vojenská služba v II. pracovnej kategórii), celkovo odpracovaných 44 rokov avšak s jasným vysvetlením, že rozhodujúcich bolo pre výpočet iba 42 rokov a 80 % PMZ pre výšku starobného dôchodku.

10. Žalovaná sa rovnako pridriava skutkových a právnych dôvodov uvedených v rozhodnutí generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.04.2018 a trvá na správnosti napadnutých rozhodnutí žalovanej, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15.01.2018. Žalovaná má zato, že predmetné rozhodnutia sú zákonné a správne na základe čoho navrhla aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

11. Žalobca k sťažnosti zaslal písomné stanovisko z obsahu ktorého vyplýva, že ju žiada zamietnuť ako nedôvodnú.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je v celosti dôvodná.

13. Kasačný súd po preskúmaní administratívneho spisu žalovanej sa v zásade stotožňuje s právnym názorom vysloveným krajským súdom v odôvodnení rozsudku. Podľa názoru kasačného súdu je rozsudok krajského súdu vecne správny, náležite odôvodnený a má za to, že krajský súd sa v ňom vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalobcu. Kasačný súd nepovažuje za účelné opakovať argumentáciu uvedenú v rozsudku krajského súdu, a preto sa bude venovať iba podstatným námietkam uvedeným sťažovateľom v kasačnej sťažnosti.

14. Námiетка žalovanej smerujúcej k výhrade krajského súdu k uvádzaným odlišným údajom o započítaných rokoch, ktoré spôsobujú nezrozumiteľnosť vydaných rozhodnutí je podľa kasačného súdu dôvodná. Žalovaná všetky predmetné údaje opakovane uvádza jednoznačne, so správnou citáciou zákonných pravidiel. Z uvedeného vyplýva, že žalobcovi bolo na výpočet sumy starobného dôchodku zhodnotené zamestnanie získané v II. pracovnej kategórii v rozsahu 38 rokov (od 01.09.1959 do 31.12.1999) a v III. pracovnej kategórii 4 roky. Pre výšku dôchodku žalobcu bolo rozhodujúcich 42 rokov doby zamestnania. Podľa názoru kasačného súdu uvedená výhrada nespôsobuje nezrozumiteľnosť vydaných rozhodnutí.

15. Na druhej strane však výhrada krajského súdu smerujúca k absencii preskúmateľnej správnej úvahy a súvisiacich právnych záverov rozhodnutí vo vzťahu k § 293ds ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. je dôvodná.

16. Keďže pre prepočítanie starobného dôchodku podľa § 293ds citovaného zákona je rozhodujúca len jedna veličina, a to novoupravený PMZ, nie je jasné (absencia vysvetlenia), prečo sa k základnej výške starobného dôchodku podľa § 293ds ods. 7 nepripočíta úprava podľa zákona č. 306/2002 Z. z. Cit.: „Suma neupraveného priemerného mesačného zárobku účastníka konania, z ktorého bol účastníkovi konania vypočítaný starobný dôchodok, je 19.914 Sk. Priemerný mesačný zárobok sa podľa § 293ds ods. 4 písm. m/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 184/2017 Z. z. určí tak, že suma 8.000 Sk sa započíta v plnej sume a zo sumy nad 8.000 Sk do sumy 19.914 Sk sa započíta 27 56. Upravený priemerný mesačný zárobok po zaokrúhlení na celé slovenské koruny nahor je: 11.217 Sk - [(19.914 Sk - 8.000 Sk) x 27 %] + 8.000 Sk. Starobný dôchodok účastníka konania ku dňu vzniku nároku je celkom 80,00 % priemerného mesačného zárobku 11.217 Sk, upraveného podľa § 293ds zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 184/2017 Z. z., to znamená 8.974 Sk mesačne. Na určenie sumy starobného dôchodku sa podľa § 293ds ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 184/2017 Z. z. neprihliada na úpravu prislúchajúcu k starobnému dôchodku podľa predpisov účinných pred 01.01.2018, preto novo určený starobný dôchodok nemožno upraviť podľa zákona č. 306/2002 Z. z.“.

Berúc do úvahy skutočnosť, že rozhodujúcim faktom pre nový výpočet podľa § 293ds zákona č. 461/2003 Z. z. nie je len nová úprava neredukovaného PMZ (19.914 Sk na 11.217 Sk), ale aj percentuálna výmera PMZ podľa II. pracovnej kategórie.

17. Na základe týchto skutočností aj kasačný súd v zhode s názorom krajského súdu uvádza, že pre nedostatok dôvodov je v tejto vyššie uvedenej časti rozhodnutie správnych orgánov nepreskúmateľné.

18. Z uvedených dôvodov kasačný súd rozsudok krajského súdu považoval za zákonný a sťažnosť žalovanej ako nedôvodnú zamietol.

19. O trovách kasačného konania súd rozhodol tak, že ich žalobcovi, ktorému v predmetnom konaní prislúchalo právo na náhradu trov konania, ale vzhľadom k tomu, že mu žiadne z obsahu súdneho spisu nevyplývajú, nepriznal.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.